

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.70.269-279>

УДК 94:355.48(470:477)

Молочко Віталій Олександрович,

аспірант кафедри основ архітектури і архітектурного проектування,

Київський національний університет будівництва і архітектури

molochko_vo@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0009-0008-8075-2187>

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ЗМІНУ РЕСТАВРАЦІЙНОЇ І ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація: проаналізовано, як події російсько-української війни вплинули на зміну задач післявоєнного відновлення. Враховуючи масштаб руйнувань і кількість пошкоджених об'єктів культурної спадщини, необхідно залучати для відбудови іноземні інвестиції і приватних інвесторів, а це вимагає зміни підходів до використання пам'ятки архітектури. Оскільки основні руйнування спричинені не природними явищами, а зброєю, необхідно розробити технології відновлення об'єктів після попадання дронів, ракет і їх уламків, снарядів тощо. Також необхідно готувати експертів для оцінки пошкоджень в регіонах і удосконалити законодавчо-правову базу.

Ключові слова: російсько-українська війна; реставраційна і пам'яткоохоронна діяльність; вплив; зміна.

Постановка проблеми.

Слід зазначити, що російсько-українська війна спричинила зміни в усіх сферах життя українського суспільства: зміни торкнулись норм проектування з вимогами влаштування укриттів, евакуаційних виходів, вимог інклюзивності, тощо. Починаючи з лютого 2022 року постійно зростають масштаби руйнувань і кількість жертв, серед них зростає кількість пошкоджених і зруйнованих об'єктів культурної спадщини.

Якщо проаналізувати досвід попередніх світових воєн, вони призводять до докорінних змін того, що ми називаємо «обличчям міста». Як класичні приклади називають Берлін, Дрезден, де порожні ділянки на місці руїн залишались до 1990-х років, доки на їх місці не з'явилися об'єкти нової сучасної архітектури. Відомі і приклади, коли втрата історичних об'єктів є такою вагомою, що приймається рішення їх відновити максимально близько до первісного вигляду. Як класичний приклад називають Старе М'ясто у Варшаві, відновлення якого спричинило стільки дискусій, але згодом дало поштовх принципово новому напрямку в реставраційній діяльності – реституції. Саме приклад Старого М'яста

став законодавчою аргументацією для відбудови таких унікальних об'єктів як Михайлівський Золотоверхий собор з дзвіницею, Успенський собор Києво-Печерської Лаври, Володимирський собор у Херсонесі. Можна припустити, що ця практика знайде своє застосування і при післявоєнній відбудові України.

Мета дослідження

Мета дослідження полягала в тому, аби проаналізувати законодавчу базу пам'яток охоронної діяльності в світі і в Україні, визначити ті проблеми, які проявились як наслідок російсько-української війни і надати пропозиції з їх вирішення.

Завдання дослідження полягали в тому, аби визначити проблеми культурної спадщини часів російсько-української війни, проаналізувати існуючу законодавчу базу і визначити проблемні аспекти, які вимагають змін

Актуальність теми дослідження визначається постійно зростаючим масштабом руйнувань і зростаючою нехваткою кваліфікованих фахівців для подолання наслідків.

Методи дослідження: було застосовано метод статистичного аналізу, метод порівняльного аналізу, метод моделювання ситуації, метод фотофіксації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Джерела були проаналізовані за такими напрямками:

- статті, присвячені війні в Україні [1-10, 14-15]
- реставраційна і пам'яток охоронна діяльність [11-13]

Основна частина.

Слід зазначити, що в 1999 році охоронний статус мали близько 130 тисяч об'єктів культурної спадщини, з яких 57206 - пам'ятки археології (418 національного значення), 51364 - пам'ятки історії (142 національного значення), 5926 - пам'ятки монументального мистецтва (44 національного значення), 16237 - пам'ятки архітектури і містобудування (3541 національного значення і 12697 місцевого значення). Згодом нові пропозиції стосувались до надання охоронного статусу додатковим 6800 ново виявленим пам'яткам архітектури і містобудування.

Україна чітко дотримується міжнародної законодавчої пам'яток охоронної і реставраційної бази, серед якої Венеційська хартія 1964 року, Паризька конвенція про захист всесвітньої культурної і природної спадщини з Рекомендацією про здійснення охорони культурної спадщини на національному рівні, Конвенція про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини 1972 року, Гранадська конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 року, Вашингтонська міжнародна хартія з охорони історичних міст 1987 року, Декларація про збереження історичних міських ландшафтів 1992 року, Етичний кодекс реставратора 1993 року, Нарський документ про

автентичність 1994 року, Ризька хартія «Про автентичність та реконструкцію історичних об'єктів у контексті збереження культурної спадщини» 2000 року, Меморандум «Всесвітня спадщина та сучасна архітектура – управління історичним міським ландшафтом».

Якщо говорити про вітчизняну законодавчу базу в цій сфері, то проблеми стосуються переважно її надмірної розгалуженості. Зокрема Міністерство культури і інформаційної політики наводить такі дані: 14 профільних Законів (з них головні - «Про охорону культурної спадщини» від 08 червня 2000 року і «Про культуру» від 14 грудня 2010 року, з неодноразовими змінами) і 30 законів із суміжних галузей.

Можна спрогнозувати, яким чином видозмінять пам'яткоохоронну і реставраційну сфери події російсько-української війни. Насамперед, слід змінити сам підхід до сфери культурної спадщини і відповідно до її захисту, розглянувши це як частину сфери національної політики і відповідно всесвітньої культурної спадщини. Це вимагатиме розробки і функціонування всієї системи управління культурною спадщиною України.

Вже зараз в процес охорони культурної спадщини України включаються новітні технології, зокрема, сканування і створення віртуальних зображень пам'яток, що є додатковою інформацією в разі їх пошкодження чи руйнування. Посилюються процеси цифровізації, створення баз пам'яток. Новим напрямком сьогодення став моніторинг руйнувань і створення баз пошкоджень об'єктів різного статусу охорони по областях, до створення таких баз долучаються міжнародні інституції – ЮНЕСКО, ІКОМОС, ІККРОМ.

Зрозуміло, що дані моніторингу втрат і пошкоджень постійно оновлюються і не будуть остаточними включно до завершення війни. Згідно попередніх підрахунків :

- з 24.02.2022 до 25.11.2023 зруйновано або пошкоджено 863 об'єкти культурної спадщини, з них 119 пам'яток національного значення, 674 – місцевого значення, 70 – нововиявлених пам'яток.

- з 24.02.2022 до 5.07.2024 року зруйновано і пошкоджено 1085 культурної спадщини, з них 121 - національного значення, 884 - місцевого значення, 80 нововиявлених пам'яток.

Як свідчить статистика, найбільший процент втрат серед пам'яток місцевого значення, що, відповідно, створить проблеми в майбутньому для їх відновлення, оскільки ці пам'ятки не настільки відомі поза межами місцевих громад і для їх відбудови буде важче знайти інвестиції.

Про ці проблеми свідчить той факт, що в медіа набагато більше уваги приділяється руйнуванню об'єктів культурної спадщини в історичних містах, таких як Київ, Одеса, Чернігів, Львів, причому основна увага звернута на

об'єкти, відомі широкому загалу, такі як Спасо-Преображенський собор Одесі. Станом на сьогодні в Одесі зазнали пошкоджень 119 пам'яток архітектури і історії, серед них палац графа Толстого - Будинок вчених і Спасо-Преображенський собор.

Втім, як ми вже зазначили, основними проблемами післявоєнної відбудови спадщини буде нестача коштів і відсутність фахівців. Попри те, що війна триває, по частині об'єктів вже проведено невідкладні консерваційні заходи для подальшої комплексної реставрації. Як приклад можна навести влаштування нового даху і системи водовідводу Спасо-Преображенського собору в Одесі. В Будинку вчених першочергові заходи обмежилися закриттям вікон плитами, захистом автентичних підлог і сходів, захистом інтер'єрного умеблювання та цифровізацією даних про об'єкт і характер пошкоджень для Всесвітнього фонду пам'яток (World Monuments Fund) та ЮНЕСКО.

Втім, значно складніше буде знайти фінансування на відбудову так званої історичної фонові забудови, як-от триповерховий будинок на вул. Картамишівській, 14 в Одесі, будинок на вул. Приморській, 25 які підлягають знесенню.

Як довів в черговий раз обстріл 26.08.2024, сьогодні в Україні немає абсолютно безпечних районів, недосяжних для дронів і ракет різних типів. Саме тому процес відновлення зараз починається досить повільно, оскільки є приклади, коли об'єкти культурної спадщини руйнуються по декілька разів. Відновлюються в умовах війни об'єкти критичної інфраструктури і частина житлового фонду у відносно безпечних регіонах.

Умови сучасної війни поставили ряд задач, які не були актуальними з часів Другої світової війни. Втім, за ці десятиліття докорінно змінився вигляд міст, і це породжує нову дискусію: чи слід зберігати міську тканину такою, як вона була в 1970-80-ті роки, чи зберігати забудову радянського періоду і чи є такі громадські об'єкти частиною історико-культурної спадщини.

Наведемо в цьому сенсі приклади Гостомеля, Ірпеня, Бучі, Бородянки, Бахмуту. Ці міста можна розглядати не як осередок історичних об'єктів національного чи місцевого значення, а як «пам'ять місця». Воєнні дії призвели до докорінних змін міської забудови і цей процес особливо руйнівно триває на Сході. В цьому аспекті варто розуміти, що на Сході буде досить багато населених пунктів, суцільно зруйнованих, тому фактично доведеться створювати на цих місцях нові міста. І ці міста ймовірно вже будуть сучасними, за новими вимогами проектування.

І тут вже зараз слід звертати увагу на декілька проблем:

- чи є потреба відновлювати всі зруйновані міста, а якщо так, то чи слід їх відбудувати на попередніх місцях, оскільки є пропозиції залишити ці руїни місцем пам'яті, меморіалами війни з меморіальними парками;
- чи будуть їхати люди в ці нові міста з урахуванням економічної і демографічної кризи;
- що саме в забудові радянських часів є цінним і підлягає відбудові у первісному вигляді як об'єкт культурної спадщини;
- якою буде функція міст на Сході при переході на «зелену енергетику»;
- якими мають бути механізми зацікавлення інвесторів у відбудові об'єктів пошкодженої культурної спадщини (Рис. 1, 2);
- хто буде оцінювати масштаб втрат об'єктів спадщини на місцях, їх цінність і надавати пропозиції щодо черговості їх відновлення, перепрофілювання об'єктів відповідно до побажань можливих інвесторів, тощо.

Відповідно, постає питання про розробку комплексної програми підготовки фахівців-експертів з оцінки об'єктів культурної спадщини, які в умовах відсутності централізованої реставраційної структури в Україні зможуть надавати свої висновки щодо цінності об'єкту і відтак доцільності його збереження в первісному вигляді, відбудови чи перепрофілювання під нові функції.

Таким чином, виникає потреба в розробці черговості обстеження і складання експертного висновку пошкоджених об'єктів в умовах війни, змінюється характер діяльності реставраційних організацій, оскільки за ці роки частина з них припинила діяльність, а діючі вимоги для такої діяльності розроблені для умов мирного часу, потреба в залученні інвестицій на відновлення ставить на порядок денний зміни підходів до підрахунків фінансування на такі роботи, а відтак це в свою чергу вимагає змін в законодавстві України для залучення до фінансування іноземних інвестицій, необхідно також готувати відповідних фахівців-експертів і проводити роботу з власниками пам'яток. Навіть до завершення війни слід проводити заходи з обстеження і першочергової консервації пошкоджених об'єктів, особливо в зоні бойових дій. Необхідно створити систему інформації «область – кількість пошкоджених об'єктів культурної спадщини – статус кожного об'єкту в реєстрі – функціональне призначення об'єкту і його сучасне використання – фіксація і рівень стану пошкоджень» як базу для формування кошторисів на першочергові невідкладні консерваційні і протиаварійні роботи і в подальшому на повний цикл реставраційно-відновлюваних робіт.

Рис. 1. Маріїнська гімназія в Миколаєві. Стан до руйнування. З фондів ОВА.

Рис. 2. Маріїнська гімназія в Миколаєві. Стан після руйнування внаслідок попадання ракети. З фондів ОВА.

Висновки.

На основі проведених автором теоретичних і практичних досліджень, які стосувались систематизації даних і обстежень пошкоджених і зруйнованих об'єктів історико-культурної спадщини, аналізу закордонного досвіду було визначено масштаби втрат культурної спадщини. В результаті опрацьованої інформації зроблено припущення, що відбудуться докорінні зміни в правовому полі, оскільки без цього неможливо залучати інвестиції, в тому числі закордонні. Оскільки пошкодження об'єктів в часи війни інші, ніж в мирні часи, повинні з'явитись технології відбудови об'єктів після попадання дронів, ракет, їх уламків, обстрілів. Це можливо на основі зведеної систематизації даних про те, як різні конструктивні схеми реагують на різні види руйнувань зброєю.

Паралельно з розробкою спеціальних технологій відбудови після руйнувань, спричинених зброєю, будуть залишатись актуальними і технології від природних причин аварійного стану (замокання, біообростання, тріщини від просадки ґрунтів, тощо). Часто руйнування зброєю активізують і цей вид аварійного стану, зруйнована частина будинку без першочергового накриття даху почне замокати, з'являться біообростання, тощо. Тобто, причини аварійного стану від війни і традиційні причини стають в цьому випадку взаємозалежними.

Ми маємо визнати, що в першу чергу будуть відновлюватись найбільш цінні об'єкти, на які легше знайти фінансування. Натомість вже зараз треба думати про пошук фінансування для об'єктів місцевого значення.

Актуальною є питання створення експертних систем за принципом «якщо-то» мають бути насамперед розроблені для прикладів руйнувань різних конструктивних схем від авіабомб, ракет різного типу, дронів і їх уламків, артилерії, вибухової хвилі. При цьому можна залучати дані обстежень зруйнованого житлового фонду.

Список джерел

1. Buravchenko S., Bigaj P., Wyszacki K., Sztabińska-Kałowska P. (2024) Methods of Regeneration of Damaged Historical Buildings. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, pp. 31-42. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.14>
2. Ivashko Y., Dmytrenko A., Belinskyi S., Pabich M., Kuśnierz–Krupa D., Kobylarczyk J., Bednarz L., Kuzmina H., Kovtiukh N. (2024). The Influence of Colonial Policy on the Destruction of National Cultural Identity and Ways of Overcoming its Consequences. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, 2024, pp. 31-42. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.03>
3. Ivashko Y., Dmytrenko A., Pawłowska A., Lisińska-Kuśnierz M., Krupa M., Tišliar P., Hlushchenko A., Serafin A., Shpakov A. (2024). Destruction of the Architectural Heritage as a Result of War: The Experience of Reconstruction (Conservation and Logistical Aspects) *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, pp. 17-30. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.02>
4. Ivashko Y., Dmytrenko A., Molodid O., Ivashko O., Molochko V., Belinskyi S., Bigaj P. (2024) The Destruction of the Established Urban Environment of Borodianka and Irpen as a Result of the Russian-Ukrainian War. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp. 785-800. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.02.03>
5. Kozakova O., Kravchenko I.L., Sulayman M., Kuśnierz-Krupa D., Wang S., Abdulgani M., Lisińska-Kuśnierz M., Bednarz L., Budziakowski M. (2024)

The Role of Photographic Documentation in the Process of Conservation of Destroyed Architectural Monuments and Centres of Historic Cities. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.3-16. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.01>

6. Markovskiy A., Lagutenko O. (2024). Restoration, Revitalization or Liquidation: Strategies of Attitude to Cultural Heritage. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.185-194. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.15>

7. Mezhenka N., Zymina S., Ushakov G., Rusevich T. (2024)/ Variability of Decisions for Reconstruction and new Development of Public Buildings in Cities of Ukraine Damaged by Military Actions. City of Kremenchuk. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.235-252. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.19>

8. Molodid O., Skochko V., Plokhuta R., Molodid O., Musiaka I., Bendersky S., Bogdan S. (2024). Modern Restoration Methods For Damaged Historical Buildings As A Result of Military Aggression. Case of Educational Institutions. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.205-220. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.17>

9. Molodid O., Kovalchuk O., Ivashko Y., Kusnierz–Krupa D., Tisliar P., Dmytrenko A., Bednarz L. (2023). Research For Banksy Mural ‘Judoki’ In Borodyanka. *International Journal of Conservation Science*. Volume 14, Issue 4, December, pp.1381-1390. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2023.04.08>

10. Nadolny A., Słuchocka K.(2024). Post-WWII Ruins on Photography: An Introduction to the Reconstruction of the City of Poznań. Case Study Old Town. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.277-290. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.21>

11. Orlenko M., Ivashko Y. (2019). The concept of art and works of art in the theory of art and in the restoration industry. *Art Inquiry. Recherches sur les arts*, XXI, 171-190. DOI: <https://doi.org/10.26485/AI/2022/24/16>

12. Sandu I. C. A., Spiridon P., Sandu I. (2016). Current Studies and Approaches in the Field of Cultural Heritage Conservation Science Harmonising the Terminology in an Interdisciplinary Context. *International Journal of Conservation Science*, 7 (3), 591-606 .

13. Spiridon P., Sandu I., Stratulat L. (2017). The Conscious Deterioration and Degradation of the Cultural Heritage. *International Journal of Conservation Science*, 8 (1), 81-88.

14. Yatsenko V., Osychenko H., Dreval I., Tyshkevych O. (2024). Preservation of the Urban Historical Landscape as a Response to the Challenges of

War. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.141-156. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.12>

15. Zosim S., Nikolaienko V.A., Nikolaienko V.V.(2024). Preservation of National Traditions of Ukrainian Architecture During the Reconstruction of Destroyed Cities and Villages In the Post-War Period. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.221-234. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.18>

References

1. Buravchenko S., Bigaj P., Wyszacki K., Sztabińska-Kałowska P. (2024) Methods of Regeneration of Damaged Historical Buildings. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, pp. 31-42. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.14> (in English)

2. Ivashko Y., Dmytrenko A., Belinskyi S., Pabich M., Kuśnierz–Krupa D., Kobylarczyk J., Bednarz L., Kuzmina H., Kovtiukh N. (2024). The Influence of Colonial Policy on the Destruction of National Cultural Identity and Ways of Overcoming its Consequences. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, 2024, pp. 31-42. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.03> (in English)

3. Ivashko Y., Dmytrenko A., Pawłowska A., Lisińska-Kuśnierz M., Krupa M., Tišliar P., Hlushchenko A., Serafin A., Shpakov A.(2024). Destruction of the Architectural Heritage as a Result of War: The Experience of Reconstruction (Conservation and Logistical Aspects) *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, pp. 17-30. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.02> (in English)

4. Ivashko Y., Dmytrenko A., Molodid O., Ivashko O., Molochko V., Belinskyi S., Bigaj P.(2024) The Destruction of the Established Urban Environment of Borodianka and Irpen as a Result of the Russian-Ukrainian War. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp. 785-800. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.02.03> (in English)

5. Kozakova O., Kravchenko I.L., Sulayman M., Kuśnierz-Krupa D., Wang S., Abdulgani M., Lisińska-Kuśnierz M., Bednarz L., Budziakowski M. (2024) The Role of Photographic Documentation in the Process of Conservation of Destroyed Architectural Monuments and Centres of Historic Cities. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.3-16. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.01> (in English)

6. Markovskyi A., Lagutenko O. (2024)/ Restoration, Revitalization or Liquidation: Strategies of Attitude to Cultural Heritage. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.185-194. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.15> (in English)

7. Mezhenna N., Zymina S., Ushakov G., Rusevich T. (2024)/ Variability of Decisions for Reconstruction and new Development of Public Buildings in Cities of Ukraine Damaged by Military Actions. City of Kremenchuk. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.235-252. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.19> (in English)
8. Molodid O., Skochko V., Plokhuta R., Molodid O., Musiiaka I., Bendersky S., Bogdan S. (2024). Modern Restoration Methods For Damaged Historical Buildings As A Result of Military Aggression. Case of Educational Institutions. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.205-220. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.17> (in English)
9. Molodid O., Kovalchuk O., Ivashko Y., Kusnierz–Krupa D., Tisliar P., Dmytrenko A., Bednarz L. (2023). Research For Banksy Mural ‘Judoki’ In Borodyanka. *International Journal of Conservation Science*. Volume 14, Issue 4, December, pp.1381-1390. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2023.04.08> (in English)
10. Nadolny A., Śluchocka K.(2024). Post-WWII Ruins on Photography: An Introduction to the Reconstruction of the City of Poznań. Case Study Old Town. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.277-290. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.2> 1 (in English)
11. Orlenko M., Ivashko Y. (2019). The concept of art and works of art in the theory of art and in the restoration industry. *Art Inquiry. Recherches sur les arts, XXI*, 171-190. DOI: <https://doi.org/10.26485/AI/2022/24/16> (in English)
12. Sandu I. C. A., Spiridon P., Sandu I. (2016). Current Studies and Approaches in the Field of Cultural Heritage Conservation Science Harmonising the Terminology in an Interdisciplinary Context. *International Journal of Conservation Science*, 7 (3), 591-606 . (in English)
13. Spiridon P., Sandu I., Stratulat L. (2017). The Conscious Deterioration and Degradation of the Cultural Heritage. *International Journal of Conservation Science*, 8 (1), 81-88. (in English)
14. Yatsenko V., Osychenko H., Dreval I., Tyshkevych O. (2024). Preservation of the Urban Historical Landscape as a Response to the Challenges of War. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.141-156. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.12> (in English)
15. Zosim S., Nikolaienko V.A., Nikolaienko V.V. (2024). Preservation of National Traditions of Ukrainian Architecture During the Reconstruction of Destroyed Cities and Villages In the Post-War Period. *International Journal of Conservation Science*. Volume 15, issue 2, pp.221-234. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.si.18> (in English)

Abstract

Vitaliy Molochko, Post-Doctoral student, Kyiv National University of Construction and Architecture.

Influence of the Russian-Ukrainian war on changes in restoration and monuments protection activities

It is analyzed how the events of the Russian-Ukrainian war influenced the change in the tasks of post-war reconstruction. Considering the scale of destruction and the number of damaged objects of cultural heritage, it is necessary to attract foreign investments and private investors for reconstruction, and this requires a change in approaches to the use of architectural monuments. Since the main destruction is not caused by natural phenomena, but by weapons, it is necessary to develop technologies for restoring objects after being hit by drones, missiles and their fragments, shells, etc. It is also necessary to train experts to assess damage in the regions and improve the legal framework.

On the basis of theoretical and practical research carried out by the author, which related to the systematization of data and surveys of damaged and destroyed objects of historical and cultural heritage, the analysis of foreign experience, the scale of the loss of cultural heritage was determined. As a result of the processed information, it is assumed that there will be fundamental changes in the legal field, since without this it is impossible to attract investments, including foreign ones. Since damage to objects in times of war is different than in times of peace, technologies for the reconstruction of objects after being hit by drones, missiles, their fragments, and shelling must appear.

This is possible on the basis of a consolidated systematization of data on how different structural schemes react to different types of destruction by weapons.

In parallel with the development of special technologies for reconstruction after destruction caused by weapons, technologies for natural causes of the state of emergency (wetting, biofouling, cracks from subsidence, etc.) will also remain relevant. Often destruction by weapons also activates this type of state of emergency, the destroyed part of the house without primary roofing will begin to lock, biofouling will appear, etc. That is, the causes of the state of emergency from the war and the traditional causes become interdependent in this case.

Keywords: Russian-Ukrainian war; restoration and preservation activities; influence; change.